

Секція Педагогіка	
УДК 378.147:796.011.3:63	
Дата першого надходження статті до видання	2026-03-17
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-03-16
Дата публікації/оприлюднення	2026-03-25

**Інноваційні підходи до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів
закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю**

Амізян Андрій Альбертович

Старший викладач кафедри рухової активності та масового спорту
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С.З.Гжицького
Дубляни, Україна
boxereko@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0006-3564-5505>

Найда Анастасія Сергіївна

Старший викладач кафедри рухової активності та масового спорту
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З.Гжицького
Дубляни, Україна
drvel@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0006-2124-7821>

Походенко Ірина Федорівна

Старший викладач кафедри рухової активності та масового спорту
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Дубляни, Україна
irapohodenko87@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0003-6630-7427>

Самковський Юрій Леонідович

Старший викладач кафедри рухової активності та масового спорту
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Дубляни, Україна
usamkovskij@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0000-1138-5581>

Шафранський Ігор Васильович

Старший викладач кафедри рухової активності та масового спорту
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С.З.Гжицького
Дубляни, Україна
shafran.sv@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0003-1276-7284>

Анотація. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування інноваційних підходів до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю як важливої складової формування їхньої фізичної готовності, професійної працездатності, здоров'язорієнтованої як такої поведінки та адаптації до майбутніх умов аграрної діяльності. Об'єктом дослідження є процес професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю в системі їхньої фахової підготовки. Розкрито актуальність інноваційних підходів до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю, що зумовлено потребою аграрної галузі у фахівцях, здатних поєднувати професійні знання, фізичну витривалість, психофізіологічну стійкість, культуру безпечної праці та здатність ефективно діяти в умовах змінного виробничого середовища. Обґрунтовано, що традиційні підходи до фізичного виховання не завжди повною мірою враховують специфіку майбутньої професійної діяльності студентів аграрного профілю, яка може передбачати тривале перебування на відкритій місцевості, сезонність навантажень, взаємодію з технікою, обладнанням, природними факторами, виробничими колективами та необхідність збереження працездатності в умовах підвищеної відповідальності. Визначено, що професійно-прикладна фізична підготовка повинна бути спрямована не лише на загальний розвиток фізичних якостей, а й на формування професійно значущих рухових, функціональних і психологічних характеристик, серед яких особливого значення набувають витривалість, сила, координація, рівновага, швидкість реакції, уважність, стресостійкість і здатність до самоконтролю. Акцентовано, що інноваційність такого процесу полягає в індивідуалізації фізичних навантажень, професійному моделюванні рухових ситуацій, застосуванні засобів на базі застосованих цифрових технологій для оцінювання фізичного стану, використанні командних і ситуаційних завдань, а також у посиленні зв'язку між фізичним вихованням, фаховою підготовкою та культурою здоров'я. Доведено, що оновлення змісту професійно-прикладної фізичної підготовки студентів сільськогосподарського профілю надає можливість підвищити мотивацію здобувачів освіти до рухової активності, сформувати усвідомлене ставлення до власного здоров'я, посилити їхню готовність до практичної діяльності та забезпечити вищу якість професійного становлення майбутнього фахівця аграрної сфери.

Ключові слова: професійно-прикладна фізична підготовка, студенти, заклад вищої освіти, сільськогосподарський профіль, фізичне виховання, інноваційні підходи, професійна готовність

Innovative approaches to professional and applied physical training of students of higher education institutions of agricultural profile

Andryi Amizyan

Senior lecturer, Department of Physical Activity and Mass Sports
Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv,
Dublyany, Ukraine
boxereko@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0006-3564-5505>

Anastasiia Naida

Senior lecturer, Department of Physical Activity and Mass Sports
Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv,
Dublyany, Ukraine

drvel@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0006-2124-7821>

Iryna Pokhodenko

Senior lecturer, Department of Physical Activity and Mass Sports
Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv,
Dublyany, Ukraine
irapohodenko87@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0003-6630-7427>

Yurii Samkovskij

Senior lecturer, Department of Physical Activity and Mass Sports
Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv,
Dublyany, Ukraine
usamkovskij@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0000-1138-5581>

Ihor Shafransky

Senior lecturer, Department of Physical Activity and Mass Sports
Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv,
Dublyany, Ukraine
shafran.sv@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0003-1276-7284>

Abstract. The purpose of the study is the theoretical substantiation of innovative approaches to professional and applied physical training of students of higher education institutions of agricultural profile as an important component of the formation of their physical readiness, professional working capacity, health-preserving behavior and adaptation to future conditions of agricultural activity. The object of the study is the process of professional and applied physical training of students of higher education institutions of agricultural profile in the system of their professional training. The relevance of innovative approaches to professional and applied physical training of students of higher education institutions of agricultural profile is revealed, which is due to the need of the agricultural industry for specialists capable of combining professional knowledge, physical endurance, psychophysiological stability, a culture of safe work and the ability to act effectively in a changing production environment. It is substantiated that traditional approaches to physical education do not always fully take into account the specifics of the future professional activities of agricultural students, which may involve prolonged stay in open areas, seasonal loads, interaction with machinery, equipment, natural factors, production teams and the need to maintain working capacity in conditions of increased responsibility. It is determined that professional and applied physical training should be aimed not only at the general development of physical qualities, but also at the formation of professionally significant motor, functional and psychological characteristics, among which endurance, strength, coordination, balance, reaction speed, attentiveness, stress resistance and the ability to self-control are of particular importance. It is emphasized that the innovativeness of such a process lies in the individualization of physical activity, professional modeling of motor situations, the use of tools based on applied digital technologies for assessing physical condition, the use of team and situational tasks, as well as in strengthening the connection between physical education, professional training and health culture. It is proven that updating the content of professional and applied physical training of agricultural students

provides an opportunity to increase the motivation of students to physical activity, form a conscious attitude to their own health, strengthen their readiness for practical activity and ensure a higher quality of professional development of a future specialist in the agricultural sector.

Keywords: Professional and applied physical training, students, higher education institution, agricultural profile, physical education, innovative approaches, professional readiness

Вступ

Актуальність проблеми. Сучасна аграрна сфера потребує фахівців, здатних не лише володіти теоретичними знаннями й професійними компетентностями, а й ефективно діяти в умовах значного фізичного, психоемоційного та організаційного навантаження. Підготовка майбутнього спеціаліста аграрного напрямку не може обмежуватися лише засвоєнням технологічних, економічних чи управлінських дисциплін, оскільки професійна діяльність у сільськогосподарському виробництві не рідко пов'язана з тривалим перебуванням на відкритому повітрі, зміною температурних умов, необхідністю швидкого реагування на виробничі ситуації, виконанням робіт, що потребують витривалості, координації, сили, рухливості, уважності та здатності до самоконтролю. За таких умов професійно-прикладна фізична підготовка постає не допоміжною, а важливою складовою формування майбутнього фахівця, оскільки вона забезпечує розвиток саме тих фізичних і психофізіологічних якостей, які безпосередньо пов'язані з майбутньою професійною діяльністю. Особливої актуальності ця проблема набуває через те, що традиційні підходи до фізичного виховання у закладах вищої освіти не завжди враховують специфіку конкретної спеціальності, умови майбутньої праці та реальні ризики професійного середовища. Для студентів сільськогосподарського профілю важливими являються не лише загальна фізична підготовленість, а й здатність до безпечного виконання виробничих дій, профілактики професійного перевантаження, підтримання працездатності протягом тривалого часу, адаптації до сезонності праці та збереження здоров'я в умовах підвищеної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика професійно-прикладної фізичної підготовки студентів аграрного профілю посідає важливе місце у сучасних наукових дослідженнях, оскільки фізичне виховання у закладах вищої освіти дедалі частіше розглядається не лише як засіб загального оздоровлення студентської молоді, а як важлива складова професійного становлення майбутнього фахівця [1-11]. У цьому напрямі вагомий внесок зробили Г. Грибан та П. Ткаченко [1], які розглядають професійно-прикладну фізичну підготовку здобувачів-аграріїв як необхідний елемент освітнього процесу, спрямований на підготовку студентів до реальних умов майбутньої професійної діяльності. Значний внесок у розроблення проблеми зробив Є. Карабанов [2], який досліджував професійно-прикладну фізичну підготовку майбутніх фахівців агропромислового виробництва. Учений зазначає, що така підготовка повинна враховувати специфіку майбутньої професійної діяльності, а не обмежуватися стандартними вправами загального характеру. Практико-орієнтований аспект професійно-прикладної фізичної підготовки розкрито у праці П. Рибалка, С. Харченка та В. Матлаша [3], у якій досліджено професійно-прикладну фізичну підготовку студенток аграрного закладу вищої освіти, що займаються у секції з футболу. С. Харченко [4] аналізує результати педагогічного експерименту з формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки. Автор зазначає, що здоров'язбережувальна компетентність є складним інтегрованим особистісним утворенням, яке включає мотиваційні, ціннісні, когнітивні, практичні та особистісні

складові. Важливим напрямом сучасного наукового осмислення є акмеологічно спрямоване професійно орієнтоване фізичне виховання студентів аграрних спеціальностей. А. Сахненко [5] зазначає, що формування професійно важливих якостей студентів аграрних спеціальностей має здійснюватися з урахуванням не лише фізичного розвитку, а й особистісного та професійного самовдосконалення майбутнього фахівця.

Виділення невирішеної частини проблеми. Попри наявність значної кількості наукових праць, присвячених фізичному вихованню студентської молоді, професійно-прикладній фізичній підготовці, оздоровчим технологіям, формуванню рухової активності, розвитку фізичних якостей та збереженню здоров'я здобувачів освіти, недостатньо опрацьованим залишається комплексне бачення професійно-прикладної фізичної підготовки саме студентів закладів вищої освіти сільськогосподарського профілю. У більшості досліджень увага зосереджується або на загальних засадах фізичного виховання, або на окремих оздоровчих програмах, або на розвитку сили, витривалості, координації та гнучкості, тоді як питання поєднання фізичної підготовки з конкретними умовами майбутньої аграрної діяльності висвітлено не повною мірою. Недостатньо розкритими залишаються напрями адаптації фізичного виховання до професійних потреб майбутніх агрономів, інженерів аграрного виробництва, ветеринарних фахівців, технологів, екологів та управлінців аграрної сфери, діяльність яких може передбачати тривале перебування у зовнішньому природно-виробничому середовищі, роботу в умовах сезонного навантаження, переміщення великими територіями, взаємодію з технікою, обладнанням, тваринами, рослинами та трудовими колективами.

Мета статті. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування інноваційних підходів до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю як важливої складової формування їхньої фізичної готовності, професійної працездатності, здоров'язбережувальної поведінки та адаптації до майбутніх умов аграрної діяльності. Об'єктом дослідження є процес професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю в системі їхньої фахової підготовки.

Наукова новизна. Наукова новизна дослідження полягає у формуванні комплексного підходу до розуміння інноваційної професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю як цілісної педагогічної системи, спрямованої на розвиток професійно значущих фізичних, психофізіологічних і мотиваційних якостей.

Практичне значення. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх використання для вдосконалення змісту, методів і форм організації фізичного виховання у закладах вищої освіти сільськогосподарського профілю.

Методологія

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить поєднання загальнонаукових і спеціальних підходів, що надали можливість комплексно розкрити сутність інноваційних підходів до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю. Методологічна позиція дослідження ґрунтується на розумінні професійно-прикладної фізичної підготовки як цілісної педагогічної системи, що охоплює розвиток фізичних якостей, формування професійно значущих рухових умінь, зміцнення здоров'я, підвищення працездатності, виховання відповідального ставлення до власного фізичного стану та підготовку до специфічних умов аграрної діяльності. Для досягнення поставленої мети використано сукупність методів наукового пізнання, що дали змогу системно

проаналізувати проблему інноваційної професійно-прикладної фізичної підготовки студентів аграрного профілю.

Джерела даних. Інформаційну базу дослідження становлять наукові публікації, присвячені фізичному вихованню студентів, професійно-прикладній фізичній підготовці, формуванню здорового способу життя, розвитку фізичної працездатності, підвищенню рухової активності студентської молоді, інноваційним технологіям у фізичній культурі, а також особливостям професійної підготовки майбутніх фахівців сільськогосподарської галузі.

Інструменти аналізу. Для обробки та інтерпретації матеріалу використано інструменти аналітичного узагальнення, систематизації, логічного групування та порівняльного аналізу. Зокрема, застосовано табличний метод для представлення основних характеристик професійно-прикладної фізичної підготовки, визначення професійно значущих фізичних якостей студентів аграрного профілю, узагальнення інноваційних підходів до організації занять, а також виявлення очікуваних результатів їх упровадження.

Обмеження дослідження. Обмеження дослідження пов'язані з тим, що його результати мають переважно теоретико-узагальнюючий характер і ґрунтуються на аналізі наукових підходів до професійно-прикладної фізичної підготовки, фізичного виховання студентської молоді та професійної підготовки майбутніх фахівців аграрного профілю. Оскільки спеціальності сільськогосподарського профілю мають різну професійну специфіку, універсальна модель фізичної підготовки не може однаковою мірою охопити потреби всіх напрямів підготовки.

Результати

Професійно-прикладна фізична підготовка студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю є важливою складовою формування майбутнього фахівця, оскільки аграрна професійна діяльність має специфічний характер і потребує поєднання інтелектуальної, організаційної, технологічної та фізичної готовності. Майбутній фахівець аграрної галузі не обмежується лише роботою з документацією, плануванням виробничих процесів або аналізом технологічних показників. Його професійна діяльність не рідко передбачає тривале перебування у польових умовах, переміщення великими виробничими територіями, взаємодію з технікою, обладнанням, тваринами, рослинами, природними факторами, сезонними змінами та виробничими колективами. Саме тому фізична підготовка у такому закладі вищої освіти повинна мати не загальний, а прикладний характер. Вона має бути пов'язана з реальними умовами майбутньої праці, з розвитком витривалості, сили, координації, швидкості реакції, гнучкості, рівноваги, стресостійкості, уважності та здатності підтримувати працездатність протягом тривалого часу. Традиційна модель занять фізичною культурою, у якій усі студенти виконують однакові вправи без урахування професійного напрямку, уже не повністю відповідає сучасним вимогам до підготовки аграрних кадрів. Вона може підтримувати загальний рівень фізичного розвитку, проте не завжди формує саме ті якості, які потрібні для конкретної професійної діяльності (табл.1).

Інноваційність професійно-прикладної фізичної підготовки полягає передусім у переорієнтації занять із формального виконання навчальної програми на цілеспрямоване формування професійної придатності, здоров'язбережувальної поведінки та практичної готовності до реальних умов праці. Такий підхід передбачає індивідуалізацію фізичного навантаження, оскільки студенти мають різний рівень фізичної підготовленості, різний стан здоров'я, різний досвід рухової активності та різну мотивацію.

Ключові складові професійно-прикладної фізичної підготовки

Складові	Значення для студента сільськогосподарського профілю
Розвиток загальної витривалості	Витривалість допомагає студентові бути готовим до тривалої професійної активності, що може включати роботу на відкритій території, участь у виробничих спостереженнях, пересування між різними ділянками господарства та виконання завдань в умовах зміни погоди. Для аграрного фахівця важливо не лише швидко виконати окрему дію, а й зберігати стабільну працездатність протягом усього робочого дн
Формування силової підготовленості	Силова підготовленість є важливою для безпечного виконання дій, пов'язаних із перенесенням інструментів, роботою з обладнанням, утриманням стабільного положення тіла, виконанням виробничих завдань у незручних позах. Водночас важливо розвивати не максимальну силу заради спортивного результату, а функціональну силу, потрібну для професійної діяльності
Розвиток координації та рівноваги	Аграрна діяльність може відбуватися на нерівній поверхні, у полі, теплиці, тваринницькому комплексі або виробничому приміщенні. За таких умов координація і рівновага допомагають знижувати ризик падінь, травм, неправильного виконання рухів і втрати контролю над тілом
Психофізіологічна готовність	Майбутній фахівець аграрної сфери повинен уміти діяти зібрано, уважно та безпечно навіть тоді, коли виробнича ситуація змінюється. Психофізіологічна готовність охоплює швидкість реакції, концентрацію уваги, стійкість до втоми, уміння контролювати емоції та приймати рішення під час виконання практичних завдань

Сформовано автором

Однакова система занять для всіх не може повною мірою забезпечити якісний розвиток кожного студента, тому важливо використовувати диференційовані програми, у яких навантаження, темп, складність і характер вправ добираються відповідно до особистих можливостей та майбутньої професійної спеціалізації. Для студентів агрономічних, інженерно-технічних, ветеринарних, землевпорядних, екологічних, технологічних і управлінських напрямів можуть бути визначені різні акценти у фізичній підготовці. Одним студентам потрібна більша увага до витривалості та роботи у польових умовах, іншим до координації, точності рухів і безпечної взаємодії з обладнанням, ще іншим до стресостійкості, мобільності та здатності працювати у змінному режимі (табл.2).

Особливо важливо розглядати професійно-прикладну фізичну підготовку не як окрему навчальну дисципліну, а як складову цілісної системи професійного становлення студента. У закладі вищої освіти сільськогосподарського профілю вона повинна поєднуватися з фаховими дисциплінами, практичною підготовкою, безпекою праці, культурою здоров'я, екологічним мисленням і професійною етикою. Наприклад, під час підготовки майбутніх агрономів доцільно звертати увагу на витривалість, адаптацію до роботи на відкритій місцевості, здатність тривалий час зберігати концентрацію уваги під час огляду посівів або виконання польових спостережень.

Таблиця 2

Інноваційна майстерня фізичної готовності майбутнього аграрія

Інноваційний підхід	Як він змінює зміст фізичної підготовки
Індивідуалізація фізичного навантаження	Заняття будуються не за принципом однакового навантаження для всієї групи, а з урахуванням фізичного стану, рівня підготовленості, медичних рекомендацій, професійного напрямку та особистої динаміки розвитку студента. Викладач не просто дає вправи, а допомагає студентові рухатися від власного початкового рівня до оптимального рівня професійної готовності
Професійне моделювання рухових ситуацій	Фізичні вправи наближаються до реальних умов аграрної діяльності. Наприклад, заняття можуть містити переміщення вантажу з дотриманням правильної постави, рух по умовно нерівній поверхні, роботу у змінному темпі, командні завдання на координацію дій, вправи на уважність під час фізичного навантаження
Використання засобів на базі застосованих цифрових технологій	У навчальний процес можуть бути включені фітнес-трекери, мобільні застосунки для самоконтролю, електронні щоденники активності, відеоаналіз техніки рухів, інтерактивні платформи для фіксації результатів. Разом із цим важливо, щоб такі засоби не замінювали педагогічну роботу, а доповнювали її
Інтеграція командних і ситуаційних завдань	Професійна діяльність у сільському господарстві не рідко потребує злагодженої роботи кількох людей. Тому фізична підготовка має включати завдання, у яких студенти вчать координувати рухи, розподіляти ролі, підтримувати один одного, діяти відповідально та не створювати небезпеки для групи

Сформовано автором

Для студентів інженерно-технічних спеціальностей важливими є сила, координація, точність рухів, просторова орієнтація, правильна постава та профілактика перевантажень опорно-рухового апарату. Для майбутніх ветеринарних фахівців значення мають швидкість реакції, рівновага, стресостійкість, уміння діяти обережно й контрольовано. Для студентів управлінських спеціальностей аграрного профілю фізична підготовка також є необхідною, оскільки керівник або організатор виробничого процесу повинен бути мобільним, працездатним, здатним працювати в умовах напруженого графіка та ухвалювати рішення без втрати самоконтролю (табл.3).

Таблиця 3

Професійна карта фізичних якостей для студентів аграрного профілю

Напрямок підготовки студента	Найважливіші фізичні та психофізіологічні якості	Як це можна реалізувати на заняттях
Агрономічний напрям	Для майбутнього агронома важливими є загальна витривалість, стійкість до тривалого перебування	Доцільними є заняття на розвиток аеробної витривалості, вправи на

	на відкритій місцевості, уважність, здатність переміщуватися нерівною поверхнею, збереження працездатності упродовж тривалого часу. Також значення має вміння працювати в умовах сезонного навантаження, коли інтенсивність праці може різко зростати	координацію рухів, ходьба зі зміною темпу, тренування на відкритому повітрі, завдання з орієнтацією у просторі, навчальні ситуації, що імітують тривалий огляд території або роботу в умовах змінного ритму
Інженерно-технічний напрям	Для студентів, які працюватимуть із сільськогосподарською технікою, важливими є сила, координація, просторова орієнтація, точність рухів, стійкість постави, здатність контролювати положення тіла під час виконання технічних дій. Важливе місце займає профілактика травм спини, плечового поясу та нижніх кінцівок	Ефективними є функціональні вправи, вправи на стабілізацію тулуба, комплекси для зміцнення м'язів спини, тренування правильного піднімання і перенесення предметів, вправи з координаційними драбинами, елементи техніки безпечного руху біля обладнання
Ветеринарний напрям	Майбутній ветеринарний фахівець повинен мати швидку реакцію, рівновагу, уважність, здатність до точних і контрольованих рухів, психоемоційну стійкість. Робота з тваринами може бути непередбачуваною, тому важливо вміти швидко реагувати, не панікувати та зберігати контроль над власними діями	Варто використовувати вправи на швидкість реакції, завдання на рівновагу, рухові ігри з раптовою зміною умов, вправи на координацію рук і очей, дихальні практики для саморегуляції, командні завдання, у яких потрібно діяти спокійно й узгоджено
Управлінський аграрний напрям	Для майбутніх організаторів аграрного виробництва важливими є загальна працездатність, стресостійкість, здатність до активного пересування виробничою територією, самодисципліна, збереження концентрації в умовах напруженого графіка. Фізична підготовка тут підтримує не лише тіло, а й професійну витримку	Доцільними є змішані тренування помірної інтенсивності, командні завдання, вправи на самоконтроль, заняття з елементами лідерства, рухові ситуації, у яких потрібно організувати групу, розподілити ролі, ухвалити рішення та зберегти продуктивність

Сформовано автором

Оцінювання не повинно зводитися лише до складання нормативів, оскільки такий підхід не завжди показує реальну професійну готовність студента. Важливо оцінювати динаміку розвитку, функціональний стан, здатність виконувати професійно значущі рухові завдання, рівень мотивації, сформованість навичок самоконтролю, вміння безпечно організувати власну рухову активність і переносити набуті якості у майбутню професійну діяльність. Інноваційна система оцінювання має бути комплексною, гуманною й практично спрямованою. Вона повинна враховувати стартові можливості студента, його індивідуальний прогрес, регулярність участі в заняттях, розуміння професійної цінності фізичної підготовки та здатність пояснити, як конкретні фізичні якості допомагають у майбутній роботі. Разом із цим доцільно застосовувати самооцінювання, взаємооцінювання, педагогічне спостереження,

тестування функціональних показників, аналіз виконання прикладних завдань і портфоліо фізичного розвитку.

Обговорення

Інтерпретація результатів. Отримані результати дослідження надають підстави стверджувати, що професійно-прикладну фізичну підготовку студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю доцільно розглядати не лише як частину загального фізичного виховання, а як важливу педагогічну систему формування професійної готовності майбутнього фахівця. Проведений аналіз відображає, що ефективність такої підготовки залежить від комплексу взаємопов'язаних чинників, серед яких провідне місце займають професійна спрямованість змісту занять, індивідуалізація фізичних навантажень, урахування специфіки майбутньої аграрної діяльності, мотиваційна привабливість вправ, методична підготовленість викладача та послідовне формування у студентів культури самоконтролю. У цьому напрямі принципового значення набуває поєднання оздоровчої, розвивальної, професійної та виховної складових, оскільки саме їх збалансованість визначає результативність професійно-прикладної фізичної підготовки у внутрішньому освітньому середовищі закладу вищої освіти.

Порівняння з іншими дослідженнями. Результати дослідження загалом узгоджуються з позиціями науковців, які розглядають професійно-прикладну фізичну підготовку як засіб підвищення готовності студентської молоді до майбутньої професійної діяльності. У працях, присвячених фізичному вихованню здобувачів освіти, підкреслюється значення розвитку фізичних якостей, формування рухової активності та зміцнення здоров'я як важливих передумов професійної ефективності. Такий підхід співвідноситься з результатами нашого дослідження, у межах якого обґрунтовано, що для студентів сільськогосподарського профілю фізична підготовка повинна враховувати не лише загальні оздоровчі завдання, а й конкретні вимоги майбутньої аграрної праці. Водночас наявні дослідження не завжди достатньо деталізують відмінності між професійними потребами студентів різних аграрних спеціальностей, що посилює значення запропонованого підходу. Якщо традиційні праці переважно зосереджуються на розвитку фізичних якостей як самостійній педагогічній меті, то в межах цього дослідження акцент перенесено на зв'язок фізичних якостей із реальними професійними діями, безпекою праці, адаптацією до зовнішнього виробничого середовища, працездатністю та професійною мобільністю.

Наукова новизна (розгорнуто). Наукова новизна дослідження полягає у формуванні комплексного підходу до розуміння інноваційної професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладу вищої освіти сільськогосподарського профілю як цілісної педагогічної системи, спрямованої на розвиток професійно значущих фізичних, психофізіологічних і мотиваційних якостей. У роботі обґрунтовано доцільність розгляду такої підготовки не лише як оздоровчого напрямку фізичного виховання, а як важливої складової професійної освіти, що забезпечує готовність студентів до майбутньої діяльності в аграрній сфері. Запропоновано підхід, за яким інноваційність професійно-прикладної фізичної підготовки проявляється у поєднанні індивідуалізованих програм, професійно орієнтованих вправ, ситуаційного моделювання, командної взаємодії, засобів самоконтролю та оцінювання фізичного стану.

Практичне значення (розгорнуто). Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх використання для вдосконалення змісту, методів і форм організації фізичного виховання у закладах вищої освіти сільськогосподарського профілю. Отримані результати можуть бути використані під час розроблення та оновлення навчальних програм із фізичного виховання, створення професійно орієнтованих комплексів вправ, підготовки методичних рекомендацій для

викладачів, організації занять з урахуванням спеціальності студентів, а також формування системи оцінювання індивідуального прогресу. Запропонований підхід сприятиме підвищенню інтересу студентів до фізичної культури, оскільки заняття набуватимуть зрозумілого професійного змісту та будуть пов'язані з майбутньою практичною діяльністю. Практичне впровадження інноваційних підходів дозволить посилити оздоровчу спрямованість освітнього процесу, сформувати навички самоконтролю, знизити ризик професійних перевантажень, підвищити фізичну працездатність і сприяти формуванню безпечної рухової поведінки.

Висновки

Таким чином, нашу точку зору, саме через оновлення змісту, методів і форм такої підготовки можна забезпечити тісніший зв'язок між освітнім процесом і реальними умовами майбутньої професійної діяльності. Студент, який здобуває аграрну освіту, повинен бути готовим не лише до аналітичної, організаційної чи технологічної роботи, а й до фізично активної участі у виробничих процесах, контролі виконання робіт, пересуванні великими виробничими територіями, взаємодії з технікою, обладнанням, природними факторами та трудовими колективами. У такому випадку професійно-прикладна фізична підготовка являється важливим засобом підвищення загальної професійної надійності майбутнього спеціаліста, оскільки вона розвиває не лише тіло, а й дисциплінованість, стійкість до втоми, відповідальність, уважність, здатність діяти в нестандартних ситуаціях та зберігати працездатність при такого роду умовах. Інноваційність у цій сфері проявляється у переході від однакових для всіх студентів занять до гнучких програм, які враховують спеціалізацію, рівень фізичної підготовленості, стан здоров'я, професійні ризики та індивідуальні потреби молоді.

Список використаних джерел

1. Грибан Г. П., Ткаченко П. П. Професійно-прикладна фізична підготовка здобувачів-аграріїв. 2022. *Фізичне виховання і спорт у закладах вищої освіти: проблеми та перспективи*. С. 25-29.
2. Карабанов Є. О. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх фахівців агропромислового виробництва. № 1, 2015. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. С. 34-38.
3. Рибалко П. Ф., Харченко С. М., Матлаш В. А. Професійно-прикладна фізична підготовка студенток аграрного вузу, що займаються в секції з футболу. Випуск 149, 2017. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. С. 212-215.
4. Харченко С. М. Аналіз результатів педагогічного експерименту з формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки. № 1(87), 2018. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. С. 198-215.
5. Сахненко А. В. Особливості формування професійно важливих якостей студентів аграрних спеціальностей у процесі акмеологічно спрямованого професійно орієнтованого фізичного виховання. № 8(84), 2020. *Молодий вчений*. С. 169-174.
6. Сахненко А. В., Крот Г. В. Концепція дослідження акмеологічно спрямованого професійно орієнтованого фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей з позицій системного та компетентнісного підходів. № 2(7), 2022. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. С. 610-622.
7. Сахненко А. В., Крот Г. В. Формування здоров'язбережувального компоненту професійної фізичної готовності студентів аграрних спеціальностей на засадах акмеології. № 3(117), 2022. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. С. 206-218.

8. Самохвалова І. Ю., Харченко С. М. Використання фітнес програм у фізичному вихованні студенток закладів вищої освіти під час дистанційного навчання. № 11, 2022. *Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини*. С. 157-162.
9. Сахненко А. В., Євтушенко Є. Г. Розвиток силових якостей студентів закладу вищої освіти аграрного профілю засобами і методами кросфіту. № 3(9), 2023. *Актуальні питання у сучасній науці*. С. 474-487.
10. Сахненко А. В., Крот Г. В. Розвиток координаційних здібностей студенток аграрного закладу вищої освіти засобами оздоровчого фітнесу. № 2(16), 2023. *Наука і техніка сьогодні*. С. 288-299.
11. Соколова О. В., Омельяненко Г. А., Тищенко В. О., Парій С. Б. Нетрадиційні засоби фізичної культури і спорту. Курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт», освітньо-професійних програм «Фізичне виховання», «Спорт». Запоріжжя, Запорізький національний університет. 2023. 90 с.

References

1. Hryban, H. P., & Tkachenko, P. P. (2022). Profesiino-prykladna fizychna pidhotovka zdobuvachiv-ahraryiv [Professional and applied physical training of agricultural students]. *Fizychnе vykhovannia i sport u zakladakh vyshchoi osvity: problemy ta perspektyvy* [Physical education and sport in higher education institutions: problems and prospects], 25–29.
2. Karabanov, Ye. O. (2015). Profesiino-prykladna fizychna pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv ahropromysloвого vyrobnytstva [Professional and applied physical training of future specialists in agro-industrial production]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu* [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport], 1, 34–38.
3. Rybalko, P. F., Kharchenko, S. M., & Matlash, V. A. (2017). Profesiino-prykladna fizychna pidhotovka studentok ahrarynoho vuzu, shcho zaimaiutsia v sektsii z futbolu [Professional and applied physical training of female students of an agricultural higher education institution who attend the football section]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka* [Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University named after T. H. Shevchenko], 149, 212–215.
4. Kharchenko, S. M. (2018). Analiz rezultativ pedahohichnoho eksperymentu z formuvannia zdoroviazberezhuvalnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv ahrarynoho profilu u protsesi profesiino-prykladnoi fizychnoi pidhotovky [Analysis of the results of a pedagogical experiment on the formation of health-preserving competence of future agricultural specialists in the process of professional and applied physical training]. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu* [Humanization of the educational process], 1(87), 198–215.
5. Sakhnenko, A. V. (2020). Osoblyvosti formuvannia profesiino vazhlyvykh yakostei studentiv ahrarynykh spetsialnostei u protsesi akmeologichno spriamovanoho profesiino oriietovanoho fizychnoho vykhovannia [Features of the formation of professionally important qualities of students of agricultural specialties in the process of acmeologically oriented professionally directed physical education]. *Molodyi vchenyi* [Young Scientist], 8(84), 169–174.
6. Sakhnenko, A. V., & Krot, H. V. (2022). Kontseptsiiia doslidzhennia akmeologichno spriamovanoho profesiino oriietovanoho fizychnoho vykhovannia studentiv ahrarynykh spetsialnostei z pozytsii systemnoho ta kompetentnisnoho pidkhodiv [The concept of studying acmeologically oriented professionally directed physical education of students of agricultural specialties from the standpoint of systemic and competence-based

- approaches]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky. Seriiia "Pedahohika"* [Prospects and Innovations of Science. Series "Pedagogy"], 2(7), 610–622.
7. Sakhnenko, A. V., & Krot, H. V. (2022). Formuvannia zdoroviazberezhuvalnoho komponentu profesiinoi fizychnoi hotovnosti studentiv ahrarnykh spetsialnostei na zasadakh akmeolohii [Formation of the health-preserving component of professional physical readiness of students of agricultural specialties on the basis of acmeology]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii* [Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies], 3(117), 206–218.
 8. Samokhvalova, I. Yu., & Kharchenko, S. M. (2022). Vykorystannia fitnes proqram u fizychnomu vykhovanni studentok zakladiv vyshchoi osvity pid chas dystantsiinoho navchannia [Use of fitness programs in the physical education of female students of higher education institutions during distance learning]. *Reabilitatsiini ta fizkulturno-rekreatsiini aspekty rozvytku liudyny* [Rehabilitation and Physical Culture and Recreational Aspects of Human Development], 11, 157–162.
 9. Sakhnenko, A. V., & Yevtushenko, Ye. H. (2023). Rozvytok sylovykh yakosti studentiv zakladu vyshchoi osvity ahrarnoho profilu zasobamy i metodamy krosfitu [Development of strength qualities of students of an agricultural higher education institution by means and methods of crossfit]. *Aktualni pytannia u suchasni nauksi* [Current Issues in Modern Science], 3(9), 474–487.
 10. Sakhnenko, A. V., & Krot, H. V. (2023). Rozvytok koordynatsiinykh zdibnosti studentok ahrarnoho zakladu vyshchoi osvity zasobamy ozdorovchoho fitnesu [Development of coordination abilities of female students of an agricultural higher education institution by means of health fitness]. *Nauka i tekhnika sohodni* [Science and Technology Today], 2(16), 288–299.
 11. Sokolova, O. V., Omelianenko, H. A., Tyshchenko, V. O., & Parii, S. B. (2023). Netradytsiini zasoby fizychnoi kultury i sportu. Kurs leksii dlia zdobuvachiv stupenia vyshchoi osvity mahistra spetsialnosti "Fizychna kultura i sport", osvitno-profesiinykh proqram "Fizychno vykhovannia", "Sport" [Non-traditional means of physical culture and sport. A lecture course for applicants for the master's degree in the specialty "Physical Culture and Sport", educational and professional programs "Physical Education", "Sport"]. Zaporizhzhia, Zaporizkyi natsionalnyi universytet, 90 p.